Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Innerst i alle voksne
sitter det et lite barn
som skal begynne på skolen i august
Janneken Øverland

Plan for overgang fra barnehage til skole/skolefritidsordning

Rev. høst 2024

Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Innhold

Innledning 2
Mål og hensikt med rutinen 2
Regelverk og rammebetingelser 3
Tverrfaglig samarbeid med samtykke fra foresatte 3
Barns rett til medvirkning 4
Flerspråklige og flerkulturelle barn 5
Kartlegging av språk før skolestart 5
Barn med særlige behov 5
Barnas erfaring og ferdigheter ved skolestart 6
Utsatt eller fremskutt skolestart 7
Innskriving 8
Handlingsdel 9
Det siste året før skolestart 9
Felles møteplasser for barnehage og skole 11
Overgangsmøter før skolestart 12
Overganger 12
Oppstart SFO 14
Gjenbesøk til barnehage 14
Årshjul - oppgaver og ansvar 16
Maler for overgangssamtaler 20
Del A: Samtale med barnet 21
Del B: Samtale med foreldre om barnet 22
Til del B: Samtykkeskjema for overføring av informasjon ved overgang fra barnehage til skole 24
Del C – Barnehagens informasjon om tiltak for å ruste barna til skolestart 25

Innledning

Gjennom gode rutiner skal vi sørge for at overgangen blir en positiv opplevelse for barnet, og at familiene føler seg godt ivaretatt.

Når vi fokuserer på arbeidet med overganger, er det lett å tenke på hvor barnet skal – men vi må huske på at det også skal være en god avskjed med det gamle.

Barnehagene har ulike tradisjoner knyttet til avslutning av barnehagetida – det kan være overnattingstur, felles sammenkomster i barnehagen eller andre hyggelige aktiviteter.

Mål og hensikt med rutinen

Hensikten med denne rutinebeskrivelsen er å sikre at overgangen fra barnehage til skole blir så god som mulig for barnet. Å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole er å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp, som skal ivareta både fellesskapet og enkeltbarnets behov.

En trygg og god overgang handler om:

- At skolen er forberedt på hvilke erfaringer barna har med seg fra barnehagen.
- At barn og foreldre opplever overgangen som forutsigbar og vet hva de kan forvente seg når barnet begynner på skolen og i skolefritidsordningen.
- At det er god dialog som involverer foreldre, barnehage, skole og skolefritidsordning om både enkeltbarns behov, men også barnegruppens felles erfaringer og styrke.
- Barn med rett til tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging i skolen skal følges opp særskilt i overgang fra barnehagen til skolen.

Målet er at barnehagen i samarbeid med foreldre og skolen legger til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Rutinene gjelder for alle skoler og barnehager, uansett skolekrets og om barna kommer fra kommunal eller privat barnehage.

Et barn som samhandler godt med andre, kan både tilpasse seg fellesskapet og være en synlig deltaker som hevder sin plass – rammeplan bhg

Regelverk og rammebetingelser

Barnehageloven og opplæringsloven slår gjensidig fast at barnehage og skole skal samarbeide til barnets beste. Men det er også vedtatt i lov at det er kommunen som har hovedansvar at barna får en trygg overgang.

Opplæringsloven § 4-7.Overgangen frå barnehagen til skolen
Kommunen skal sørgje for at barna får ein trygg og god overgang frå barnehagen til skolen og skolefritidsordninga.

Barnehageloven § 2 a. Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole
Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. opplæringslova § 4-7 og privatskolelova § 5-5.

Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang. Barnehagen må ha tillatelse fra barnets foreldre for å utlevere personopplysninger om barnet til skolen.

Kunnskapsdepartementet har laget veilederen **«Fra eldst til yngst, Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole»**[1]. Denne danner grunnlag for kommunens rutine for overgang barnehage skole, og er en av våre viktigste veiledere i arbeidet.

Tverrfaglig samarbeid med samtykke fra foresatte

For å kunne forstå barn og families behov - og gi best mulig støtte - er det viktig med godt samarbeid mellom barn, foreldre og ansatte ved de ulike tjenestene.

Alle barn og familier følges i oppveksten opp av helsestasjonen. Når barna starter i skolen, overtar de som har ansvar for skolehelsetjenesten. Formålet til skolehelsetjenesten er, i samarbeid med skolen, å fremme elevenes helse, trivsel og læring og å øke deres helsekompetanse. Ved at skolehelsetjenesten deltar i overgangsmøter, vil det kunne legges til rette for tidlig innsats i skolen ved behov.

For barn med særskilte behov vil PPD (pedagogisk psykologisk distriktstjeneste) også være en naturlig tjeneste å involvere i overgang til skole.

For at ansatte i ulike tjenesteområder skal kunne støtte barnet og deres familie for overgang fra barnehage til skole, må foresatte gi tillatelse til det. Tillatelsen gis gjennom egen samtykkeerklæring. Det er den eller de som har

[1] https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/veileder/f-4248-fra-eldst-til-yngst.pdf

foreldreansvar for barnet som har rett til å samtykke på vegne av barnet, jf. barnelova kap 5. Det skriftlige samtykket skal sikre at dere som foreldre vet hvilke opplysninger som blir utvekslet til skolen.

Samtykke tas opp i forbindelse med gjennomføring av barne- og foreldresamtaler våren før skolestart.

Foresatte kan reservere seg mot at barnehagen deler informasjon før skolestart - de kan reservere seg for alle involverte eller enkelte tjenester – se mal for samtykkeskjema.

Dersom foreldre ikke gir samtykke, skal barnehagen opplyse skolen at foreldre selv vil ha dialog før oppstart, slik at skolen kan invitere foreldre til oppstartsamtale.

For barn som ikke går i barnehage i Hadsel våren før skolestart, må skolen invitere foresatte til dialog i forkant av skolestart for å innhente nødvendig informasjon. Dette avtales i forbindelse med innskriving.

All informasjon om barnet håndteres som sensitiv informasjon unntatt offentlighet, og skal kun deles med dem som har bruk for informasjonen.

Barns rett til medvirkning

I barnehageloven § 3 slås det fast at *Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn … i saker som gjelder dem selv.* Videre, i rammeplanen står det at: *Barns synspunkt skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.*

Med dette som utgangspunkt skal barnehagen settes i verk tiltak for å få tak i barnets egne tanker om det å starte i skolen og ev. SFO. Barnet skal også være kjent med og kunne påvirke hva de ansatte kan si videre til skole og SFO.

Dette gjør barnehagene gjennom sitt daglige arbeid, oppsummert for hvert enkelt barn i «Del A, samtale med barnet» og i dialog med foresatte.

- Barne- og foreldresamtale gjennomføres i barnehagen i forkant av møte med skolen. Utfylt skjema leveres fra barnehagen til skolen.

  Barnet har rett til å bli hørt om hva de forventer og tenker om det å begynne på skolen/SFO.

- Pedagogisk leder i barnehagene deltar i overgangsmøtet, og informerer skolen og SFO om det skoleforberedende opplegget som har vært fulgt siste året før skolestart. Ped.leder videreformidler det en er enig om med barn og foreldre etter overganssamtalen i barnehagen.

Barneperspektivet skal være fremtredende i all informasjon.

Flerspråklige og flerkulturelle barn

Flerspråklige barn har svært ulike historier med seg. Noen har forelder som har vært lenge i Norge eller i Hadsel, og som kjenner skolesystemet godt. Men andre har foreldre som ikke selv har erfaring med norsk skole. Dette må tas hensyn til, og for enkelte kan det være ekstra viktig med god informasjon ved overgangen fra barnehage til skole. Bruk av tolk må vurderes individuelt, men skal benytte der det er behov for det.

God og relevant informasjon danner grunnlag for et godt samarbeid allerede før barnet begynner på skolen. Trygge foreldre som kan forberede sitt barn på en god måte, bidrar til at overgangen blir god for både barn og foreldre.

Kartlegging av språk før skolestart

Barnehager i kommunen har jobbet systematisk med språk og språkmiljøer gjennom felles arbeid med Språkløyper. Språkløyper er en nasjonal satsing som ble lansert i 2016, og Hadsel kommune ble med i 2018. Målet med satsingen er å utvikle kompetansen til alle ansatte i barnehager og skoler om språk, lesing og skriving. På sprakloyper.uis.no ligger det flere (gratis) kompetanseutviklingspakker som barnehager og skoler kan ta i bruk i lokalt utviklingsarbeid.

Som ledd i dette arbeidet skal alle barnehager i Hadsel fra høsten 2023 bruke «Hjernen&Hjertet språkvurdering 3-6»[2] - et digitalt kartleggingsverktøy for å vurdere det enkelte barns språkutvikling. Språkvurderingen dekker både barnas tal og før-skriftlige ferdigheter.

Alle barn i barnehage kartlegges høsten før skolestart.

Kartleggingen gjennomføres etter samtykke fra foresatte, og resultat av kartlegging kan følge med til skolen dersom det er hensiktsmessig.

Det er utarbeidet egen rutine for språkkartlegging i barnehagen.

Barn med særlige behov

For at barn med særlige behov skal oppleve overgangen til skole som trygg og god, kreves det særskilt oppmerksomhet fra barnehagen og skolen. I årshjulet er det beskrevet egne tiltak for barn med særlige behov.

For barn der det må tas hensyn til særskilt fysiske tilrettelegging, skal overgang til skole planlegges i god tid, og starte senest høsten siste barnehageår. I starten av 2025 kommer et eget vedlegg til denne rutinen om tema.

[2] https://hjernenhjertet-no.ramboll.com/no-no/barnehage/sprakvurdering

Barnas erfaring og ferdigheter ved skolestart

De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen.

Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskaper og ferdigheter som kan gi dem et godt grunnlag og motivasjon for å begynne på skolen.

Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.

- Sitat fra Rammeplan for barnehagen

Rammeplanen legger ikke opp til at barnehagen skal være «skolsk» - i barnehagen er ikke kunnskap og ferdighet knyttet opp til å kunne bokstaver og tall – det er skolens oppgave å lære dem dette.

I barnehagen skal barn få leke for å utvikle sin sosiale kompetanse for å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen er sentral for at enkeltbarnet skal lykkes og trives, og for at det skal bli verdsatt som venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna.

Sosial og språklig kompetanse og rammeplanens sju fagområder er viktige deler av barnehagens læringsmiljø.

Fagområdene «Kommunikasjon, språk og tekst», «Antall, rom og form» og «Kropp, bevegelse og helse» er fagområder som i stor grad er sammenfallende med skolens læringsmål.

Leken er barnas arena for læring og utvikling, og gjennom lek styrkes nysgjerrighet og lysten til å finne ut av ting og lære nytt.

Utsatt eller fremskutt skolestart

Opplæringslova - § 2-4. *Utsett og tidleg skolestart*

Kommunen skal la eit barn byrje på skolen det året barnet fyller sju år, dersom foreldra søkjer om det eller samtykkjer og det etter ei sakkunnig vurdering er tvil om at barnet er komme langt nok i utviklinga si til at det bør byrje på skolen det året barnet fyller seks år.

Kommunen kan la eit barn byrje på skolen det året barnet fyller fem år, dersom foreldra søkjer om det eller samtykkjer og ei sakkunnig vurdering viser at det er forsvarleg.

Alle barn har rett og plikt til skolegang, og skal vanligvis starte på 1. klassetrinnet det kalenderåret det fyller 6 år. Men i noen tilfeller er det rett å vurdere fremskutt eller utsatt skolestart.

Vanlige områder å vurdere om «baret er kommet langt nok i utviklinga» er barnets modenhetsnivå, barnets språklige og kognitive nivå, om barnet tilpasser seg sosialt på en god måte, eller andre særlige forhold som har innvirkning på barnets utvikling.

Før søknad vurderes, må det foreligge sakkyndig vurdering fra PPD. Foreldrene kan selv søke om sakkyndig vurdering for sitt barn, men den kan også utarbeides i samarbeid med barnehage, helsestasjon, spesialpedagog eller andre som kjenner barnet.

Etter at sakkyndig vurdering med råd fra PPD er utarbeidet, er det alltid foreldrene som avgjør om det skal søkes om utsatt skolestart eller ikke.

Søknadsfrist er årlig innen 31.12. Det er kommunen v/skoleeier som er ansvarlig for at utreding gjennomføres og vedtak fattes.

HUSK:
Dersom barnet får utsatt skolestarten, må foresatte også søke om forlenget barnehageplass innen 1. mars (ordinær frist for hovedopptak).

For mer informasjon se kommunens hjemmeside:
https://www.hadsel.kommune.no/familie-oppvekst-og-utdanning/rutine-for-overgang-barnehage-skole/utsatt-eller-tidlig-skolestart/

Innskriving

I løpet av uke 6 inviteres alle barn som skal starte i første klasse til innskriving på sin skole.

Innskriving foregår på den enkelte skole. Siden det er store forskjeller på hvor mange barn som starter ved de ulike skolene, er det og så variasjon mellom skolene hvordan innskriving foregår. Noen har felles oppmøtetid for alle som skal starte, mens de største skolene deler inn i puljer. Foresatte mottar brev med informasjon om tidspunktet som gjelder for sitt barn.

For mange foreldre er dette første møtet med skolen, mens andre har eldre barn som allerede går på skolen. Men for den som skal starte i første klasse er dette oftest første møte med skolen sammen med foresatte.

Ved innskriving kan barn og foresatte bli litt kjent med skolen, før barna senere i løpet av våren vil bli invitert sammen med barnehagen til ulike bli-kjent-møter.

Skolene inviterer til foreldremøte senere på våren (i juni), der nyttig informasjon gis og samarbeid ytterligere etableres.

Forskning viser at barns evne til å etablere vennskap i stor grad henger sammen med den sosiale kompetansen deres.
- rammeplan bhg

Handlingsdel

Det siste året før skolestart

Barnehagene har egne skoleforberedende opplegg det siste året før skolestart, med tema og aktiviteter forankret i rammeplanen for barnehager.

Kommunes barnehager er ulike, og derfor er det forskjell mellom barnehagene hvordan dette arbeidet organiseres og hva innholdet er.
Men felles er at personalet skal ha et aktivt forhold til de ferdigheter og erfaringer som barna trenger for å bli trygge på og motiverte til å begynne på skole.

Foruten å gi barna opplevelser og ferdigheter for å gjøre dem trygge på steget over til skolen, skal barnehagen ha fokus på samarbeid med skolen til å bli kjent med skolens fysiske bygg og områder før barna slutter i barnehagen.
Barnehagens oppgave er ikke at barna skal lære tall og bokstaver – det er jo det de skal lære i skolen. Husk at først etter 2. klasse er kompetansemålet at barna skal mestre det å trekke bokstavlyder sammen til ord under lesing og skriving – de har god tid!

Vi ønsker å dempe kravet til å må «øve til skolen», vi vil ikke at barna skal oppleve et press med at de er skolestartere. Barna skal rustes til å glede seg til det nye, ikke grue seg til «strenge lærere og krav om å sitte stille og vente på tur». Skolen har endret seg mye de siste årene - fra da besteforeldre og foreldre gikk på skolen - og barna fortjener å bli forberedte på dagens skole, og ikke hvordan det en gang var.

Frem til skolestart har barnehager fokus på å ruste barna til å bli robuste og selvstendige, og trygge på egne ferdigheter slik at det blir bra å starte på skolen.

Under her er tema som skoler og barnehager har pekt på som viktige å jobbe med:

- Bli selvstendig både når det gjelder å åpne matboksen/ordne mat selv, kle på seg og kunne mestre det å gå på do alene. Det å være trygg på disse basisferdighetene kan gjøre skolestarten enklere. Vi gjør barnet en stor tjeneste med å la dem få tid til å trene på dette i barnehagen og hjemme.

- Sosial kompetanse – sosial kompetanse handler om å kunne kommunisere og samhandle godt med andre i ulike situasjoner. Denne kompetansen er sentral for at enkeltbarnet skal lykkes og trives, og for at det skal bli verdsatt som venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna. i samspill med andre for å bli trygg i nye situasjoner.

  Noen stikkord:
  - Se andres behov, og noen ganger utsette/vente med egne behov
  - Samarbeid med andre om å løse utfordringer

  - Nedtone konkurranseinstinkt – kommer lenger med samarbeid
  - Øve på å møte motgang, og å si fra på en hensiktsmessig måte om en trenger hjelp
  - Alle er en del av et fellesskap, og skal møte hverandre med respekt uansett alder.
  - Alle trenger ikke være bestevenn med alle, men i skole og barnehage skal man være gode lekevenner slik at ingen står utenfor fellesskapet i lek og aktiviteter. Og kanskje utvikles det et «bestevennskap».

- Å vente på tur er noe alle vil oppleve, men i skolen kan det være større grupper og barna må forberedes på at de noen ganger må vente lengre enn i barnehagen.

- Øve på å gjøre seg ferdig med det en holder på med, men også å akseptere at en ikke alltid blir ferdig med det en holder på med. Dette kan være både utholdenhetstrening og også trening i å arbeide innenfor en gitt tidsramme (holde tida). Av og til blir en ikke ferdig, og da er det lurt å mestre at arbeidet legges bort, og kan tas frem en annen gang – eller gjøres ferdig hjemme.

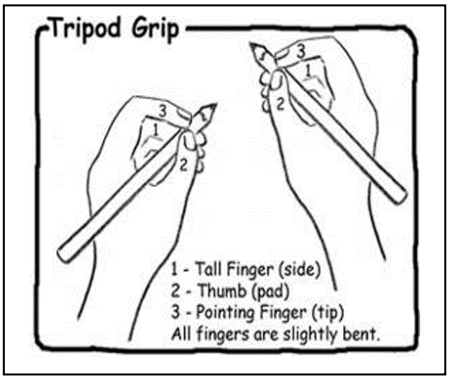

- Riktig blyantgrep (Hold tommel og pekefinger som nebbet på en fugl - hold blyanten i nebbet og støtt med langfingeren). Har barna et godt blyantgrep blir skriveopplæring i skolen enklere for barna.

- Klippe og holde saksa riktig, legge til rette for å klippe mye - både med og uten mal, og i ulike materialer. Ved å lære å bruke saks, vil barna også forberede seg på å bruke andre redskaper som blyanter, knapper eller kniver.

- Vær bevisst på å bruke «innestemme» sammen med barna, og finn gode metoder for å få oppmerksomhet på uten å rope.

- Forbered barna til møtet en annet kultur/miljø, og mestre det å tilpasse seg nye sosiale regler og rutiner.

- Å ha kontroll på begreper for tid, plassering, former og størrelser gjør at barna misforstår i mindre grad og opplever mestring.

- Bruk og introduksjon av digitalt verktøy[3] som fremmer lek og samspill, og gir aktiviserende pedagogiske arbeidsformer. Digitale verktøy er ikke bare læringsbrett og skjerm, men også mikroskop, roboter og digitale lydverktøy/instrumenter.

Felles møteplasser for barnehage og skole

Med barna
Felles møteplasser sist året før skolestart gjør at barna kan blir litt kjent med andre skolestartere, de får øve på å bli kjent med nye barn og blir tryggere på aktiviteter i større grupper. Barnehagene har felles aktivitetsplan for å aktiviteter på tvers av barnehager.

Andre møtepunkter:
- Besøksdager i skole/sfo - kan f.eks. være å bli invitert til lek ute sammen med elever. 1. klasse ansvarlig for å ha aktiviteter/lek som barnehagebarna er med på.
- Friminutter og overganger kan være uoversiktlig, og det å være i skolegården både i og mellom friminuttene er med på å trygge barnehagebarna før oppstart.
- Besøke i SFO både inne og i utetida. Viktig å fokusere på utetida, da uteområdet er stort og veldig ulikt den barnehagen de kommer fra. Uteleken har stor plass i SFO, og det å være trygg her vil gi stor gevinst for oppstart i 1. klasse.

For ansatte
- Felles fagsamlinger for skole/barnehage tidlig høst og i februar/mars - årlig. Hensikten er å møtes i faglig felleskap for utviklingsarbeid, erfaringsdeling og nettverksbygging. Ved behov kan mindre nettverk etableres.

  Målgruppe: pedagoger i bhg som har 5-åringer, kontaktlærer skole som har 1. klasse, SFO leder, og skolens ansvarlig for innskrivinga/første klasse.

  Ut fra tema inviteres pedagogiske medarbeidere, PPD, skolehelsetjenesten eller andre relevante samarbeidspartnere.

Eksempler på tema/innhold:
- Erfaringsdeling – hva preger/kjennetegner barnehagemiljø/kulturen i barnehagene som tilhører skolekretsen
- Utvikling av innholdet og handlingsdelen av overgang barnehage – skole.

[3] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-digital-kompetanse-og-infrastruktur-i-barnehage-og-skole/id2972254/

- Felles forståelse om bruk av kartleggingsverktøy som følger med fra barnehage til skole.

Overgangsmøter før skolestart

Barnehagen gjennomfører en strukturert og planlagt samtale med barna og med foreldrene våren før skolestart. Alle barnehager skal bruke samme mal, for å sikre at barn og foreldre får like muligheter til å påvirke informasjonsdelinga.

Oppsummering etter samtalene overleveres skolen etter samtykke fra foresatte.

All informasjon skal være skriftlig, men overleveres i møte der dokumentasjon gjennomgås for nødvending utdyping. Det er viktig at skolen få rett og adekvat informasjon om hvert barn.

SFO-leder og skolehelsetjenesten skal også være med på overgangsmøtene.

De aller fleste 1.klassinger vil også starte i SFO, derfor skal også SFO-leder eller annen kontaktperson i SFO være med på overføringsmøtene.

For barn med særskilte behov bør også PPD og skolens ansvarlig for spes.ped delta.

I tillegg til direkte informasjon om barnet skal barnehagen beskrive sitt pedagogiske arbeid for å ruste barna til skolestart. Dette for at skolene lettere skal kunne forstå hvilken faglig ballast barna har med seg, og barnehagenes læringskultur og miljø.

Etter skolestart

Skolen legger stor vekt på å bruke tid til å bli godt kjent med sine 1.klassinger. Det legges opp til en rekke aktiviteter for å bygge trygge relasjoner, både mellom elev og lærere, men også mellom barna.

Det å bli trygg på sine sosiale ferdigheter er viktigst; barna skal oppleve empati, samarbeid, mestre å stå i kø, vente på andre, leke, dele, og være en god venn.

Pedagogiske medarbeidere og lærere er ute med barna, dette er de samme som barna kjenner fra sfo. De ansatte har på seg gul vest sånn at det skal være lett for barna å se dem og være sikker på at dette er en ansatt ved skolen. Dette gir oversikt og trygghet.

Overganger

Det er mange nye rutiner eleven må få oversikt over og bli trygge på, og overganger mellom aktiviteter krever tid til å forstå og meste. I tillegg til

lekbaserte læringsopplegg, legges det til rette for tid til frilek. Dette er viktig for det er i lek at ny kunnskap bearbeides og blir nyttig for barnet.

De tydeligste overganger:

- Oppmøte til første time enten rett hjemmefra eller fra SFO-tid og skoletid
- Bytte mellom fag og aktiviteter i skoletida. Her opplever barna nok flere bytter og tydelige skiller mellom aktiviteter enn de gjorde i barnehagen.
- Overgang mellom friminutt/utetid og «innetid»
- Hjem fra skole/SFO enten ved å bli hentet eller til buss.

I forbindelse med overganger er det mange beskjeder og rutiner barna må få med seg. Dette kan for mange oppleves som frustrerende, om de ikke opplever å ha oversikt over hva som skjer. Derfor har personalet i skolen stort fokus på å trygge hver elev slik at overganger ikke gjør skoledagen vanskelig.

God og sikker informasjon til barna, men også informasjonsflyt mellom hjem - SFO og skole er viktig, samme gjelder internt mellom SFO og skole. Tydelig informasjon gir færre misforståelser, og det er viktig at de ulike kommunikasjonskanaler fungerer etter hensikt.

Oppstart SFO

Mange av skolestarterne starter i og blir kjent med SFO før selve skolen starter i august. Mange av de ansatte på SFO har også jobb i skolen, på ulike klassetrinn. Det betyr at skolestarteren vil treffe noen av de som jobber i SFO også i skoletida.

SFO-ansatte jobber systematisk for å legge til rette for en trygg og god oppstart for skolestarterne, og SFO ønsker å være godt forberedt til møtet med de nye skolestarterne. Informasjon til SFO om enkeltbarn er like viktig som den informasjonen skolen og lærerne får om barna. SFO-leder er derfor med på alle overgangsmøtene der det er gitt samtykke til det.

Å etablere gode relasjoner, trygghet og tilhørighet hos barn og foresatte som kommer til SFO for første gang, er SFO sitt uttalte mål for de første dagene. SFO legger stor innsats i at skolestarterne skal komme til merkede garderobeplasser, det skal være god plass til alle og oversikt over ansatte og barn, sånn at det oppstarten blir god. På SFO vil barna møte rutiner og regler som de også vil møte i skolen, og det brukes god tid til å trygge barna på dette. Nye rutiner må barna få øve på, og det settes av tid til å mestre overganger og til å gjenta rutiner/regler. Noe vil være likt som i barnehagen, men mye er forskjellig.

«Leken i gata» er flyttet inn i SFO, og SFO skal være et fritidstilbud, ikke en forlengelse av skoledagen. SFO skal gjennom sitt tilbud legge til rette for at barna opplever en sammenheng mellom skole og SFO, og det er naturlig at enkelte tema fra skolen videreføres til SFO. På denne måten blir det rom for at barna kan ta sin nye kunnskap inn i leken, noe som bidrar til bedre læring. Foresatte som ønsker å være sammen med barnet på SFO de første dagene, er velkommen til å være det. Dette avtales rett før oppstart, sånn at det er avklart hvordan dette kan gjøres.

Gjenbesøk til barnehage

Gjenbesøk i barnehage legges rett før høstferien.

Da kommer elevene sammen med lærere/ansatte til den barnehagen de gikk i sist året før skolestart.

Målet med gjenbesøket er at det skal være

- Hyggelig, nyttig for barna; treffe igjen venner, få fortelle om det å gå på skolen, leke
- en læringsarena for informasjon og kunnskap til skolens ansatte/lærere om hvordan det er i barnehagen, møte ansatte og bli bedre kjent med det lek- og læringsmiljøet barna kommer fra.

Gjenbesøket gjennomføres en formiddag i skoletida. Barna treffer igjen sine barnehagevenner, og det er viktig at det settes av god tid til lek.

Noen barn savner barnehagen sin, og det kan være lettere å jobbe med savnet om læreren har vært i barnehagen sammen med barnet. Da kan det enklere identifiseres og bli satt ord på hva barnet savner. For andre er det fint å komme tilbake, og se at noe har endret seg – og at de selv er blitt større og «ikke trenger barnehagen lenger». Barna er oftest veldig stolte av å få vise barnehagen sin til lærer.

I de fleste tilfeller kommer barna i første trinn fra ulike barnehager, og må deles i grupper ut fra dette den dagen gjenbesøket gjennomføres. Det betyr at lærere må velge hvilken barnehage som denne lærer besøker dette året. Men samlet sett vil alltid noen ansatte i klassen/gruppa ha besøkt alle barnehagene som elevgruppa kommer fra. Informasjonsdeling internt – både med og uten elever - er et naturlig oppfølgingsarbeid.

Barn som ikke har vært i barnehage i Hadsel må sikres å få følge med til en venns bhg.

Årshjul - oppgaver og ansvar

Tid	Hva	Ansvar	Kommentar
Januar	Felles annonse om innskriving til skolen i uke 6	Oppvekstsjef	Sendes også barnehagene til orientering.
	Brev til foreldre med info tid og sted for innskriving, og ifo og SFO og innmelding.	Rektor	Lister med navn på barn som skal begynne på skolen hentes fra Visma skole.
	Barnehagene sender liste med til skolen om barn de har som er skolestartere.	Rektor kontakter bhg'er Frist 20.01	Sikre at alle barn blir invitert til sin skole i henhold til plan.
	Barnehagene melder til skole om barn med spesielle behov.	Leder bhg	NB - med samtykke fra foresatte.
Februar – uke 6	Innskriving av nye elever.	Rektor og inspektør	For barn som ikke har barnehageplass i kommunen, må skolen i dialog med foresatte forberede skolestart.
Februar/mars	Fagsamling ped.leder bhg med skolestartere og 1. klasselærere + SFO ledere	Oppvekstsjef	Halvdagssamling – lagt til plantid på onsdag.
April	Ca. uke 17/18 skolebesøk Grupper fra barnehagene inviteres til å besøke elevene på 1. trinn.	Skolen v/inspektør og 1.klasseteamet.	Skolen inviterer til skolebesøk
Mai	Ca uke 19/20 Barnesamtaler	Ped.leder barnehage	

Mai/juni	Ca uke 22/23 Overgangsmøter om enkeltbarn. Barnehagene informerer også om det skole-forberedende opplegget de har hatt.	Skolen v/inspektør. Deltakere; Ped.leder, kontaktlærer, SFO-leder og skolehelsetjenesten.	Skolen kaller inn til overgangsmøter. Møtene holdes på skolene. Info i trå med samtykke.
Uke 22-23 **Mai/juni**	Overgangsmøter for barn med behov for særskilt tilrettelegging og oppfølging. Se eget vedlegg.	Skolen v/inspektør kaller inn Tverrfaglig samarbeid; Skole, bhg og PPD. Skolehelsetj., ergo/fysio eller andre invit. ved behov SFO deltar dersom barnet skal ha SFO plass.	Barnehagene avklarer med foresatte om særskilt informasjon skolen bør ha, eks. knyttet til barnevern, helsestasjon flerspråklige barns behov.
Juni	Foreldremøte for høstens 1.klasse Brev til heimen med klasselister og navn på kontaktlærer	Skolens adm., kontaktlærerne og SFO-leder. Inspektør	Diverse informasjon. Utdeling av skolesekker?
Juni	Informasjon om oppstart og innhold i SFO sendes skolestartere	SFO-leder	
	SFO-besøk for barn som startet i SFO før skolestart	SFO-leder Ped.leder	
	SFO besøk for barn med særskilte behov for å bli ekstra	SFO-leder Ped.leder Spes.ped	Avtales individuelt

	godt kjent med SFO/skole.		
August	Oppstart og plan for velkomst av barn som er nye på SFO	SFO-leder	1. august starter nytt SFO år
	Oppmøte første skoledag annonseres og settes på kommunens hjemmeside/FB Velkomstbrev før første skoledag.	Oppvekstsjefen Inspektør	Tid og sted for oppmøte, evt annet.
Medio september	Fagsamling ped.leder bhg med skolestartere og 1. klasselærere + SFO ledere	Oppvekstsjef	Halvdagssamling – lagt til plantid på onsdag.
Innen 30. september	Overgangsmøter for kommende skoleår for enkeltbarn med <u>omfattende</u> behov. Særlig obs der det er/kan være behov for tiltak som krever investering.	Leder bhg, evt helsestasjon og andre med koordinerings-ansvar	Tidlig tilmelding for best mulig planlegging, herunder økonomiplanlegging. Info i trå med samtykke.
September/oktober	Foreldremøte for dem som har barn i siste år i bhg, for å informere om året som kommer og om rutiner/ansvar i forbindelse med skolestart.	Leder bhg	

Siste halvdel oktober – uka rett etter høstferie	Gjenbesøk til barnehager Skal gjennomføres i skoletida, gjerne med aktiviteter både inne og ute.	Rektorer/ kontaktlærere avtaler med bhg'er dato for forarbeid og gjennomføring av gjenbesøket.	Elever drar på gjenbesøk til «sin» barnehage. Barn som ikke har vært i barnehage i Hadsel må sikres å følge med til en venns bhg.
Innen 31.12	Frist for å søke fremskutt eller utsatt skolestart.	Foresatte ev. med støtte fra barnehage.	Se egen rutine og info på kommunes hjemmeside.

Maler for overgangssamtaler

Dokumenter for overgangssamtaler består av tre deler og er vedlagt denne rutinen:

Del A: Samtale med barnet
Gjennomføres i barnehagen og foreldre skal ikke være med i denne samtalen. Det barnet har sagt blir referert til foresatte i Samtale med foreldre om barnet.

Barnet kan ikke selv samtykke formelt om overlevering av informasjon, men dersom ansatte opplever at det er noe barnet ikke ønsker skal fortelles videre må ansatte håndtere denne informasjonen slik at barnets integritet ivaretas.

Barnet får en oppgave om å tegne seg selv i helfigur. Det er viktig at barnets kommentar til bildet følger med til skolen, sånn at stemning, hensikt eller barnet budskap i tegning videreformidles.

Del B: Samtale med foreldre om barnet
Hensikten med skjemaet er at foresatte skal være trygge på at skolen får den informasjon om barnet som de mener er relevant, slik at skolen er godt forberedt på å ta imot hver enkelt elev.

Samtykkeskjema for overføring av informasjon ved overgang fra barnehage til skole gjennomgås og avklares. Det tas notater i møtet som gjenspeiler det foreldre og pedagogisk leder er ening om.

Del A og B overleveres skolen sammen med og i henhold til samtykke fra foreldre.

Dersom foreldre ikke ønsker at barnehagen skal overføre informasjon om barnet til skolen, har de rett til det. Da informeres skolen om dette, slik at de kan inviterer foreldre til egen samtale.

Del C – Informasjon om barnehagen
Informasjon om barnehagens arbeidsmåter, opplegg for 5-åringene og hvilke tiltak de gjør for å ruste barna til skolestart. Denne delen skal ikke inneholde informasjon om enkeltbarn, men om barnehagens arbeidsmåter.

Del C sendes til skole med kopi til sektor oppvekst

Malene lages også som enkeltdokumenter som gjør det enklere å skrive rett inn i dokumentene. Malen ligger i Compilo, og sendes til private barnehager som vedlegg til denne rutinen.

Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Del A: Samtale med barnet

Dato ferdig utfylt:

- Måler er å se barnet og gjøre det best mulig i stand til å mestre skolehverdagen.
- Informasjon fra barnehagen og foresatte, i samarbeid med barnet. Barnehagen tar med det utfylte skjemaet til overgangsmøte. Utfylt skjema med samtykkeskjema leveres til skolen.
- Hensikten er at foresatte skal være trygg på at skolen får den informasjon om barnet som de mener er viktig. Dette er med på å gjøre skolen godt forberedt på å ta imot hver enkelt elev.

Navn barn:
Født:

Overgang fra (barnehage):

Til skole:

Skal barnet ha SFO-plass ☐ ja eller ☐ nei. Ev. oppstart før skolestart? ☐ja ☐nei

Still spørsmål som fortell, hva tenker du, hvordan…
Speil barnets tanker for å utdype: når du sier… hva tenker du da?

Dette vil jeg at skolen skal vite om meg: Tips til spørsmål: *Hvordan tror du det blir å begynne på skolen, fortell hva tenker du…Er det noe du vil jeg skal si til den nye læreren din eller til de voksen på SFO? Er det noen du leker mer med enn andre, er det noen som går på skolen du kjenner, og som du vil leke med i friminutter?*	
Dette er hvordan jeg tror det blir å begynne på skolen/SFO: Tips til spørsmål: *Hva gleder du deg til å lære om på skolen? Hva skal du gjøre der? Hva gleder du deg til eller er det noe du er redd for eller synes er skummelt? Hva lurer du på? Er det noe du får vondt i magen av når du tenker på det?*	
Dette liker jeg å gjøre: Tips til spørsmål: *lese, pusle, tegne, utforske, spille fotball, sykle, leke i sandkassen, lekeapparater, være ute i barnehagen, være på tur, være inne, leke med…*	
Dette er min tegning av meg selv *Barnet tegner seg selv i helfigur, og får spørsmål om det er noe de vil fortelle om tegninga.*	

Original av skjema A og B inkl. samtykke og barnets tegning av seg selv overleveres gjeldende skole med kopi til foreldre.

Del B: Samtale med foreldre om barnet

Navn barn: _____ født:_____

Barnet skal oppleve kontinuitet, mestring og god sammenheng i læringsløpet.

Sosialt samspill *Hvordan fungerer barnet i lek (alene, sammen med andre), styrte aktiviteter, tar barnet lett kontakt med andre barn, tar barnet kontakt med voksen og ber om hjelp, støtte?*	
Vennskap *Har barnet (en/flere) venner som skal begynne på skolen eller som allerede går på skolen? Hva gjør barnet for å bli kjent med nye barn/beholde venner? Tar initiativ til lek?*	
Språkutvikling *Har barnet adekvat språkutvikling? Gjennomgang kartlegging Språk 3-6, observasjoner, annet*	
Motorikk *Har barnet adekvat motorisk utvikling; fin- og grovmotorikk, særlig med fokus på mestring av hverdagsaktiviteter som av/påkledning, åpne melkepakke, klippe, tegne…*	
Utfordringer *Strever barnet med noe? Situasjoner der barnet trenger ekstra omsorg, støtte, tilrettelegging?*	
Positive ferdigheter *Interesser for lesing, skriving, matematikk? Interesser, sterke sider*	
Selvstendighet *Forstår kollektive beskjeder, kler på seg yttertøy selv, går på do alene m.m.*	
Har søsken eller andre med nær relasjon på skolen?	

Annen informasjon foresatte ønsker at skolen skal vite om. *Spesielle forhold hos barnet (f.eks helse, allergier) eller i familien som skolen bør kjenne.* *Ev. avklare om informasjon skal videreformidles av foresatte selv. Ev. samværsordninger må foreldre selv orientere skolen om.*	
Oppstart SFO *Dersom barnet skal starte i SFO; er det noe foreldrene ønsker de skal vite spesielt om. F eks. er det utfordringer til f.eks. leverer/henting, påkledning SFO må være spes. klar over.*	

Original av skjema A og B inkl. samtykke overleveres den skolen barnet skal starte på. Kopi til foreldre.

Hadsel kommune
Et hav av muligheter

Til del B: Samtykkeskjema for overføring av informasjon ved overgang fra barnehage til skole

Samtykkeerklæring for overføring av informasjon gitt i samtale knyttet til del A og del B – overgang barnehage - skole:

Navn barn:

Født:

Foresatte gir med dette samtykke til at _____ barnehage kan overføre informasjon i overgangsmøte med _____skole.

De som kan få informasjon er (sett kryss hvem samtykket gjelder for):

☐ Skole (administrasjon og relevante lærer/pedagogiske medarbeidere)

☐ SFO

☐ Skolehelsetjenesten

☐ PPD

☐ Andre, spesifiser hvem_____

☐ Gir ikke samtykke til at _____barnehage får overlevere informasjon i overgangsmøte

Sted/dato:_____

Underskrift foresatt(e):

_____ _____

Original av skjema A og B inkl. samtykke gis gjeldende skole med kopi til foreldre.

Del C – Barnehagens informasjon om tiltak for å ruste barna til skolestart

- denne del sendes til skole med kopi til sektor oppvekst

Hvor mange barn fra barnehagen starter på skole denne høsten?	
Hvordan er skolegruppe aktivitet lagt opp? Gruppestørrelse, frekvens…	
Hvilke skoleforberedende metode/opplegg har barnehagen brukt?	
Har barnehagen jobbet med Språkløypepakker som preger arbeidet i barnehagen?	
Hvilket perspektiv/fokus har vært viktigst for arbeidet med overgangen mellom bhg og skole dette året?	
Beskriv aktiviteter knyttet til fagområdet kommunikasjon, språk og tekst. Hvordan har bhg jobbet med begrepsinnlæring?	
Beskriv aktiviteter knyttet til fagområdet antall form og form. Hvordan har bhg jobbet med begrepsinnlæring?	
Helsefremmende barnehage – hvilke vaner og rutiner kjenner barnegruppa til i denne sammenheng (kropp, bevegelse, mat og helse)?	
Andre forhold barnehagen vi trekke frem som positivt skoleforberedende tiltak.	